

Shrnutí stanoviska evropského inspektora ochrany údajů k mandátu k vyjednávání o dohodě mezi EU a USA o přeshraničním přístupu k elektronickým důkazům

[Úplné znění tohoto stanoviska je k dispozici v angličtině, francouzštině a němčině na internetových stránkách evropského inspektora ochrany údajů na adrese www.edps.europa.eu.]

(2019/C 186/06)

Dne 5. února 2019 vydala Evropská komise doporučení pro rozhodnutí Rady o zmocnění k zahájení jednání za účelem uzavření mezinárodní dohody se Spojenými státy americkými (USA) o přeshraničním přístupu k elektronickým důkazům. V příloze uvedeného doporučení jsou stanoveny směrnice Rady pro jednání o dohodě. Cílem navrhované dohody je prostřednictvím společných pravidel řešit právní otázky přístupu k údajům o obsahu a k neobsahovým údajům v držení poskytovatelů služeb v EU a v USA.

Evropský inspektor ochrany údajů vítá a podporuje záměr Komise uzavřít s USA dohodu o přeshraničním přístupu k elektronickým důkazům, která zajistí vysokou úroveň ochrany osobních údajů při předávání těchto údajů pro účely prosazování práva mezi EU a USA, a oceňuje závazek zavést dostatečné záruky. Jak evropský inspektor ochrany údajů již dlouho argumentuje, EU potřebuje udržitelná opatření ke sdílení osobních údajů se třetími zeměmi pro účely prosazování práva, přičemž tato opatření musí být zcela v souladu s Listinou základních práv. I při vyšetřování vnitrostátních případů se orgány činné v trestním řízení stále častěji nacházejí v „přeshraničních situacích“ jen proto, že bylo využito služeb zahraničního poskytovatele a informace jsou uloženy v elektronické podobě ve třetí zemi. V praxi se jedná často o poskytovatele služeb se sídlem v USA, neboť právě poskytovatelé z USA mají na globálních trzích dominantní postavení. Rostoucí objem žádostí o poskytnutí elektronických důkazů a velká proměnlivost digitálních informací zatěžují stávající modely spolupráce, mezi které se řadí smlouvy o vzájemné právní pomoci. Evropský inspektor ochrany údajů si je vědom toho, že příslušné orgány při získávání údajů pro účely vyšetřování závodí s časem, a podporuje úsilí o vytvoření nových modelů spolupráce, a to i v kontextu spolupráce se třetími zeměmi.

Toto stanovisko si klade za cíl poskytnout konstruktivní a objektivní rady, neboť Rada musí své směrnice pro jednání vydat před započatím plnění tohoto delikátního úkolu. Toto stanovisko vychází z judikatury Soudního dvora Evropské unie, jež v posledních letech potvrdila zásady ochrany údajů, včetně spravedlnosti, přesnosti a relevance informací, nezávislého dohledu a individuálních práv jednotlivců. Tyto zásady jsou relevantní pro orgány veřejné správy i pro soukromé společnosti, přičemž jejich význam ještě vzrůstá s ohledem na citlivost údajů potřebných pro vyšetřování trestné činnosti.

S ohledem na tyto skutečnosti evropský inspektor ochrany údajů předkládá tyto připomínky:

- vítá, že doporučení již obsahuje důležité záruky ochrany údajů, včetně toho, že zastřešující dohoda musí být použitelná na základě odkazu, a souhlasí s tím, že třeba zavést dodatečné záruky, jak navrhuje Komise;
- s ohledem na specifická rizika, která vznikají při přímé spolupráci poskytovatelů služeb s justičními orgány, navrhuje zapojit justiční orgán na druhé straně dohody;
- doporučuje doplnit článek 16 SFEU jako hmotněprávní základ.

Stanovisko dále nabízí další doporučení možných zlepšení a vyjasnění směrnic pro jednání. Evropský inspektor ochrany údajů je institucím k dispozici i nadále a poskytne další poradenství v průběhu jednání a před finalizací budoucí dohody mezi EU a USA.

1. ÚVOD A ZÁKLADNÍ INFORMACE

1. Dne 17. dubna 2018 vydala Komise soubor dvou legislativních návrhů: návrh nařízení o evropských předávacích a uchovávacích příkazech pro elektronické důkazy v trestních věcech ⁽¹⁾ (dále jen „návrh o elektronických důkazech“) a návrh směrnice, kterou se stanoví harmonizovaná pravidla pro jmenování právních zástupců za účelem shromažďování důkazů v trestním řízení ⁽²⁾. Zatímco v Evropském parlamentu se na této věci stále pracuje, Rada Evropské unie (Rada) přijala k těmto dvěma návrhům obecný postoj ⁽³⁾.
2. Dne 5. února 2019 přijala Komise dvě doporučení pro rozhodnutí Rady: doporučení k zmocnění k zahájení jednání za účelem dosažení mezinárodní dohody mezi Evropskou unií (EU) a Spojenými státy americkými (USA) o přeshraničním přístupu k elektronickým důkazům pro justiční spolupráci v trestních věcech ⁽⁴⁾ (dále jen „doporučení“) a doporučení k zmocnění Komise k účasti na jednání, jménem EU, o druhém dodatkovém protokolu k Úmluvě Rady Evropy o kyberkriminalitě (CETS č. 185) ⁽⁵⁾. Zásadní význam má příloha uvedeného doporučení (dále jen „příloha“), neboť stanoví směrnice pro jednání, jimiž se má Komise dle doporučení Rady při vyjednávání dohody jménem EU řídit. Posledně uvedené doporučení je předmětem samostatného stanoviska evropského inspektora ochrany údajů ⁽⁶⁾. Evropský inspektor ochrany údajů má však za to, že jednání s USA a jednání s Radou Evropy jsou úzce spjata.
3. Doporučení bylo přijato postupem vymezeným v článku 218 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) pro dohody uzavírané mezi EU a třetími zeměmi. Na základě tohoto doporučení usiluje Komise o to, aby ji Rada jmenovala vyjednávačem jménem EU a zmocnila ji k zahájení jednání s USA, a to podle směrnic pro jednání, které jsou obsaženy v příloze doporučení. Po ukončení jednání je uzavření této dohody podmíněno tím, že Evropský parlament schválí znění sjednané dohody a Rada poté musí přijmout rozhodnutí o uzavření dohody. Evropský inspektor ochrany údajů očekává, že bude včas požádán o konzultaci ke znění návrhu dohody v souladu s čl. 42 odst. 1 nařízení (EU) č. 2018/1725.
4. Evropský inspektor ochrany údajů uvítal, že po přijetí doporučení se na něj obrátila Evropská komise i Výbor Evropského parlamentu pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci. Evropský inspektor ochrany údajů rovněž vítá odkaz na své stanovisko ve 4. bodu odůvodnění uvedeného doporučení. Evropský inspektor ochrany údajů považuje za nezbytné zdůraznit, že tímto stanoviskem nejsou dotčeny případné další připomínky, které by inspektor mohl později mít na základě dalších dostupných informací.

5. ZÁVĚRY

66. Evropský inspektor ochrany údajů chápe, že orgány činné v trestním řízení musí elektronické důkazy zajišťovat a získávat rychle a účinně. Podporuje úsilí identifikovat inovativní způsoby získávání přeshraničního přístupu k elektronickým důkazům. Toto stanovisko si proto klade za cíl poskytnout konstruktivní a objektivní rady orgánům EU, jelikož Komise usiluje o to, aby ji Rada zmocnila k vyjednávání s USA.

⁽¹⁾ Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o evropských předávacích a uchovávacích příkazech pro elektronické důkazy v trestních věcech, COM(2018) 225 final.

⁽²⁾ Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se stanoví harmonizovaná pravidla pro jmenování právních zástupců za účelem shromažďování důkazů v trestním řízení, COM(2018) 226 final.

⁽³⁾ Rada přijala svůj obecný postoj k navrhovanému nařízení dne 7. prosince 2018; tento postoj je k dispozici na <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2018/12/07/regulation-on-cross-border-access-to-e-evidence-council-agrees-its-position/#>. Rada přijala svůj obecný postoj k navrhované směrnici dne 8. března 2018; tento postoj je k dispozici na <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2019/03/08/e-evidence-package-council-agrees-its-position-on-rules-to-appoint-legal-representatives-for-the-gathering-of-evidence/>

⁽⁴⁾ Doporučení pro rozhodnutí Rady o zmocnění k zahájení jednání za účelem dosažení dohody mezi Evropskou unií a Spojenými státy americkými o přeshraničním přístupu k elektronickým důkazům pro justiční spolupráci v trestních věcech, COM(2019) 70 final.

⁽⁵⁾ Doporučení pro rozhodnutí Rady o zmocnění k účasti na jednání o druhém dodatkovém protokolu k Úmluvě Rady Evropy o kyberkriminalitě (CETS č. 185), COM(2019) 71 final; Úmluva o posílené mezinárodní spolupráci v oblasti kyberkriminality a elektronických důkazů, Budapešť, 23. listopadu 2001, CETS č. 185.

⁽⁶⁾ Stanovisko evropského inspektora ochrany údajů 3/2019 k účasti na jednání za účelem přijetí druhého dodatkového protokolu k Budapešťské úmluvě o kyberkriminalitě.

67. Evropský inspektor ochrany údajů souhlasí s tvrzením Komise, že zamýšlená dohoda by měla být podmíněna silnými mechanismy ochrany základních práv. Některé zásady a záruky ochrany údajů jsou uvedeny již ve směrnici pro jednání. Evropský inspektor ochrany údajů primárně doporučuje, aby byl v odůvodnění rozhodnutí Rady článek 16 SFEU uveden jako jeden z hmotněprávních základů. Víta, že zastřešující dohoda, jejíž uzavření aktivně podporoval, by měla být použitelná na základě odkazu na budoucí dohodu. Ve svém stanovisku k zastřešující dohodě 1/2016 evropský inspektor ochrany údajů doporučil nezbytná zlepšení a posílení určitých záruk; tyto záruky doporučil zahrnout do směrnice pro jednání.
68. S ohledem na dopad zamýšlené dohody na základní práva se evropský inspektor ochrany údajů domnívá, že by bylo vhodné do dohody zakotvit další záruky, než ty, o kterých se nyní uvažuje, aby konečná dohoda splňovala podmínku proporcionality. Zejména doporučuje, aby justiční orgány určené druhou stranou dohody byly do procesu získávání elektronických důkazů zapojeny co nejdříve, aby mohly přezkoumat soulad příslušných příkazů se základními právy a uvést důvody pro případné odmítnutí.
69. Kromě těchto obecných doporučení se doporučení a připomínky evropského inspektora ochrany údajů v tomto stanovisku týkají následujících konkrétních aspektů zamýšlených dohod, které mají být dohodnuty s USA v rámci směrnice pro jednání:
- kogentní povahy dohody,
  - dalšího předávání údajů příslušnými orgány USA,
  - práv subjektů údajů v USA, zejména práva na informace a práva na přístup,
  - kontroly prováděné nezávislým orgánem v USA,
  - soudních a správních opravných prostředků v USA,
  - kategorií dotčených subjektů údajů,
  - definice a druhů údajů, na které se zamýšlená dohoda vztahuje,
  - trestných činů, na které se zamýšlená dohoda vztahuje,
  - konkrétních záruk k zajištění přiměřené míry bezpečnosti předávaných údajů,
  - druhu orgánů, které mohou vydávat příkazy pro elektronické důkazy,
  - možnosti poskytovatelů služeb, kterým byl doručen příkaz pro elektronické důkazy, vznést proti příkazu z určitých důvodů námitku.
70. Evropský inspektor ochrany údajů je Komisi, Radě i Evropskému parlamentu i nadále k dispozici a poskytne poradenství v dalších fázích tohoto procesu. Připomínkami obsaženými v tomto stanovisku nejsou dotčeny případné další připomínky, které by evropský inspektor ochrany údajů mohl mít v případě, že se vyskytnou další otázky, a které budou vyhotoveny, jakmile budou k dispozici další informace. Očekává, že se na něj před finalizací této dohody příslušné instituce obrátí s požadavkem na konzultaci.

V Bruselu dne 2. dubna 2019.

Giovanni BUTTARELLI

Evropský inspektor ochrany údajů
